

KRISLAI

Bronius Kalkius.
Reikia Padėti Jaunimui.
Kaip Gi Ten Iš Tikrųjų
Buvo?
Ateis Laikas!
"Kaip Mums Vilnius
Grįžo..."
Rašo R. Mizara

Darbo Žmonių
Dienraštis
Kaina \$5.50 Metams
Užsieniuose \$6.00
Brooklyne \$6.00
Metams

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

Ruoš kime vasari-
nes pramogas "Lais-
vė" paremt. Jos yra
didelė atrama šiam
lietuviškos liaudies
dienraščiui.

No. 77 LAISVĖS ANTRASAS: 427 LORIMER STREET
Telefonas: Stags 2-3878

Brooklyn, N. Y., Šeštadienis, Kovo (March) 30, 1940 Pavienio Numerio Kaina 3c. Metai XXX. Dienraščio XXII

"Vilnis" praneša, kad Čikagoje širdies liga mirė smuikininkas Bronius Kalkius. Senesni brooklyniečiai, be abejo, atsimena jį; jis kadaise keletą metų dirbo "Laisvės" spaustuvių zecerių. Buvo geras zeceriš ir iš "Laisvės" spaustuvių pasitraukė berods 1920 metais.

Čikagoje B. Kalkius mokė žmones muzikos.

Rytoj, kovo 31 d., brooklyniečiai žmonės Aido Choro bankiete, kuris įvyks Piličių Klubo svetainėje.

Aido Choras amžiumi—patys seniausias Amerikos lietuvių liaudies choras. Bet savo sąstatu — jis labai jaunas. Tik keletas yra senesnio amžiaus dainininkų; kiti visi čia gimiai jaunuoliai. Gabi muzikė ir choro vadovė Aldona Žilinskaitė taipgi jauna, energinga mergina.

Kuriems rūpi padėti mūsų jaunimui lietuviška daina plėsti, meną kelti; kuriems rūpi bendras meno palaikymas, tie privalo sekmadienį vakarą praleisti su aidiečiais!

"Sandara" rašo, būk ji skaičiusi "Tėvynėje" tą straipsnį, kurį pp. Grigaitis su Bagociumi sucenzūravo.

Kaip čia gali būti? Gal buvo taip, kad p. Jurgelionis pavyko dalį 12-to num. "Tėvynės" atspausdinti su tuo straipsniu, nepaisant cenzūros. Jeigu taip, tai padėtis bus sudėjęs dar keistesnė: vieni SLA nariai skaitė tajį straipsnį savo organe, o kiti turėjo įieškoti "Laisvės" ir ten jį perskaityti.

Žmonės kalba: Kai Grigaitis atvyko į New Yorką Jurgelionis išėjo iš "Tėvynės" redaktoriaus vietos, jis jį smarčiai barė. Jurgelionis, esą, žadėjęs pasitaistyti ir dalykas tuomi baigėsi.

Tuomet Grigaitis atvyko į Brooklyną ir socialistams pasigyrė: Jurgelionis tik reikia mokėti subarti, tuomet jis ir vėl bus geras.

Kai tik Grigaitis išvyko iš New Yorko, Jurgelionis sėdosi ir parašė straipsnį apie sąslavyną, kurį paskui Grigaitis turėjo sucenzūruoti.

Vienas žmogus kunigų "Drauge" rašo:

"Gal neužilgo ateis laikas, kad toji Rusijos užgrobtoji Suomijos žemės dalis, jai atgal be jokio mūšio sugrįš, kaip kad mums Vilnius grįžo, o gal dar ir Petrapilis, šandien komunistų pravardžiuojamas, Leningradu ir Stalingradu, kuris taip pat randasi Suomijos žemėje, jai taip pat sugrįš."

Gera, kad tasai kunigų laikraščio bendradarbis savo rašinyj deda žodį "gal." Jeigu to nedarytų, tai jis pasirodytų taip pat kvailai, kaip to paties dienraščio redaktorius, kuris kadaise pirmą puslapį buvo įdėjęs antgalvį: Suomijos ežerai Raudonajai Armijai bus kapai.

Prieš kelis metus Helsinkio valdovai skelbė, būk "Leningradas esąs ju, būk net Uralai turėsią būti Suomijos. Bet, matot, kaip išėjo!

Kiek tai liečia pranašystes, tai geriau būtų, jei kunigeliai pranašautų apie geografinius pasikeitimus danguje, žemėje ir ploklyje. Tais klausimais jie yra ekspertai. Žemišką politinę geografią keisti ir taisyti palikt, probaštėliai, grietėninkams.

Reikalauja Prezidento Rooseveltto Užtikrint, Kad Jis Vengs Karo

Washington.— Demokratas kongresmanas Lee E. Geyer įnešė, kad prezidentas Rooseveltas turi ateiti į bendrą posėdį Jungtinių Valstijų atstovų rūmų ir senato ir pareikšti, jog prezidentas "prizada palaižyti šią šalį taikoje, nors karas drasko pasaulį."

Kongresmano Geyerio įnešimas reikalauja, kad prezidentas "aiškiai užtikrintų visą šalį," kad Rooseveltas valdžia vengs karo.

Kongr. Geyer siūlo tuomet tikslu sušaukti bendrą kongresmanų ir senatorių posėdį balandžio 6 d., 23-jų metų sukaktyje nuo Amerikos įstojimo į praeitą pasaulinį karą.

Tai tą dieną darbo unijos ir pažangios organizacijos darys demonstracijas visoje šalyje, reikalaujamos, kad Jungtinės Valstijos nesikištų į Europos karą.

Pirma negu bus kongresmano Geyerio įnešimas pavestas kongresui svarstyti, dar kongresinė taisyklių komisija spręs, ar tą įnešimą praleisti. "Daily Worker" rašo, kad šioj komisijoje "viešpatauja atžagareiviai, tai neatrodo, kad jiniai užgirtų" Geyerio įnešimą.

Vokiečių Lėktuvai Nuskandinė Anglų Karo Laivą

Berlin, kovo 29. — Vokiečių komanda praneša, kad jų lėktuvai bombomis ties Shetland salomis nuskandino vieną Anglijos karo laivą, uždegė vieną iš prekynių laivų, kuriuos lydėjo anglų šarvuotlaiviai, ir sužeidė šešis kitus prekynius laivus, lydimus karinių anglijos laivų. Šią sėkmingą ataką vokiečiai padarė blogiausioje oro sąlygoje ir po to visi vokiečių lėktuvai sveiki sugrįžę namo.

Pavarytas Komandierius Anglijos Oro Laivyno

London, kovo 29.—Dėl "nežinomos priežasties" pasitraukė iš tarnybos Sir Edward Ellington, iki šiol buvęs vyriausias komandierius Anglijos karinio oro laivyno. Jo vietą užėmė oro laivyno maršalas Sir Edgar Ludlow-Hewitt.

Berlin, kovo 29. — Vokiečiai teigia, kad Ellington pavarytas iš anglų oro laivyno komandos todėl, kad Anglijos orlaivynas iki šiol perprastai pasirodė žygiuose prieš vokiečių oro jėgas.

"Kaip kad mums Vilnius grįžo..." Kas gi Vilnių Lietuvai grąžino? Ar ne toji pati Sovietų Sąjunga, kuriai dabar lietuviški kunigai tiek daug "gero velina"??

Vokiečiai Sakosi Sėkmingai Bombardavę Laivus, Lydimus Anglijos Šarvuotlaivių

Berlin, kovo 29. — Vokiečiai praneša, kad jų lėktuvai ties Shetland salomis sėkmingai bombardavo Anglijos šarvuotlaivius ir prekynius laivus, kuriuos lydėjo tie šarvuotlaiviai.

Vokiečių bombanešiai taipgi atakavo vieną karinį francūzų laivą naikintuvą Anglijos Kanale.

Anot vokiečių, tai jų bombininkai išblaškė užpultus karinius ir prekynius laivus ir kelis jų sužeidė bombomis.

(London. — Anglai sako, kad vokiečių bombos nepataikiusios į jokią dabar užpultą laivą.)

Anglija Planuoja Užpult Vokietiją Per Balkanų Šalis

London. — Anglų valdžia įsakė savo atstovams iš vidurinės ir pietrytinės Europos suvažiuoti į Londoną ateinančią savaitę. Šaukia Anglijos atstovus iš Turkijos, Graikijos, Jugoslavijos, Rumunijos, Vengrijos, Bulgarijos ir Italijos. Anglų valdžia tarsis su jais, kaip pastot kelią Vokietijos įsivyravimui Balkanuose politiskai ir bizniškai.

Kitas tikslas, kuriam šie atstovai šaukiami į Londoną, tai apsvaistyt, kaip galima būtų užpult Vokietiją iš pietų-rytų, per Balkanus.

Anglija ir Francija yra sutelkusios didžias armijas Palestinoje, Egipte ir Sirijoje. Bet norint užpult vokiečius iš silpniausio jų šono, iš rytų-pietų, tai su Anglija ir Francija turėtų išvien kariškai veikti Turkija ir bent viena Balkanų šalis, pavyzdžiui, Rumunija.

Vokietija, matydama šį taktinį planą, stengėsi per dvi paskutines savaites paveikti Italiją ir Sovietų Sąjungą, kad jos išvien su Vokietija pasižadėtų užtikrint Balkanų šalių neliečiamybę ir palaikyt tuos pačius Balkanų rubežius, kurie dabar ten yra.

Numirė Pov. Lukauskas

Easton, Pa. — Numirė senas "Laisvės" skaitytojas Povilas Lukauskas. Pasarvotas Hecks Funeral Home, 13th St. ir Bushkill St. kam-pas. Laidotuvis bus šeštadienį, 3:30 v. po pietų. Mrs. P. Skears.

POWERS NEIŠDUODA KOMUNISTŲ VARDŲ DIESUI; BIJO, KAD JIE NEPATEKTŲ Į JUODUS SĄRAŠUS

Kongresmanas Smerkia Dieso Komisiją už Pašaukimą Tardyt Dolsoną; Sako, jog Komisija Nori Tik Pasigarsinti

Washington.— Dauguma kongresmanų komisijos, vadovaujama Dieso, nutarė traukt teisman G. Powersą, Komunistų Partijos sekretorių vakarinėje Pensylvanijoje, už tai, kad Powers atsiskė išduot tai komisijai narių vardus ir adresus. Dieso "tyrinėjimų" komisija dėl tos pačios priežasties nusprendė šaukt teisman Dolsoną, komunistų literatūros agentą Pittsburghe.

Powers nurodė, kodėl jis neišduoda Dieso komisijai komunistų vardų ir adresų; tai todėl, kad ši komisija, "nori įtraukt komunistus darbininkus į juoduosius sąrašus, o dauguma mūsų narių dirba kasyklose ir fabrikuose; tai vienintėlis jų pragyvenimo šaltinis,"—pareiškė Powers. Sykiu jis priminė, kaip Dies 1938 m. spalio 20 d. kalbėjo Johnui W. Koos, Fordo automobilų fabriko privačiam policininkui-šnipui. Dies, pirmininkas kongresinės tyrinėjimų komisijos, tada stotė šitokius klausimus Koos'ui:

"Kodėl gi fabrikantai neišmeta tų komunistų iš darbo? Kodėl jie leidžia ir toliau komunistam ten dirbti ir moka jiem algas?"

Trukšmas dėl Tariaimo "Komunistų Dinamito Šamoklo"

Paterson, N. J. — Valdžios agentai dar pernai lapkričio 30 d. rado ant Passaic upės kranto tris dėžes dinamito ir kelias dėžes parako. Sakoma, kad šie sproginiai išvogti iš West Point arba iš kokio amunicijos fabriko ar sandėlio New Jersey valstijoje.

Dabar dėl to areštuotas raketierius George Sauer, nuo seniai žinomas kriminalistas, kaip tų sproginų vagis.

Amerikonų laikraščiai dideliais antgalviais paskelbė, būk komunistai tuom dinamitu ir paraku rengėsi ką tai sprogdinti. Taip šie laikraščiai rašė todėl, kad patersonietis George Skakun sakė, jog Sauer esąs "komunistas." Sauer atskė, kad Skakun "melagis ir pats komunistas."

Sauer yra sėdėjęs kalėjime už pardavinėjimą nepriklausančių jam viešbučių New York'e ir už kitas žuklykstes.

Powers sakė, jog šie Dieso klausimai įrodo, kad Dieso komisija nori perduot komunistų darbininkų vardus ir adresus samdytojams, idant pastarieji išmestų komunistu iš darbo.

Kongresmanas Sako, kad Dieso Komisija Bergždžiai Eikvoja Šalies Pinigus

Washington. — Kongresmanas Herman P. Eberharter, demokratas iš Pittsburgho, aštriai kritikavo Dieso komisiją, kad jiniai valdiškai, pagal "subpyną," pašaukė tardyt pittsburghietį komunistą James H. Dolsoną. Kongr. Eberharter pareiškė:

"Mes (kongresas) įgaliojome šią komisiją išleisti šiemet \$75,000. Kokias žinias ši komisija gavo iš to žmogaus, jiniai visas jas būtų galėjęs gaut tikrai pasiūsdama laišką šiam komunistui. Jis gi yra pareiškęs savo principus laiškuose laikraščiams ir visais kitais būdais abelnajai visuomenei per visą eilę metų. Ir aš protestuoju prieš šitokį komisijos elgimąsi, kaip dabar. Tai yra tik elkovijimas pinigų, kuriuos žmonės sumoka taksais; ir taip daroma, kad galėtų (Dieso komisija) pasigarsinti."

Anglija ir Francija Žada Laikytis Išvien Iki Galo

London. — Anglijos ir Francijos valdovai, susirinkę į karo tarybą, nusprendė, kad jie laikysis išvien ne tik kare iki galo, bet ir po karo bendradarbiaus, idant atsteigt savo šalių gyvenimą.

Vyriausia taktininkų karo taryba taipgi pareiškė, kad nei Anglija nei Francija nepradės taikos derybų pirma, negu abidvi pilnai susitars tarp savęs baigt karą tokiomis sąlygomis, kurios užtikrintų "visam laikui saugumą" vienai ir antrai šaliai.

Vyriausio Sovieto Suvažiavimas

Maskva, kovo 29. — Šiandien atsidarė suvažiavimas Vyriausiojo Sovieto, kuris yra Sovietų Sąjungos seimas.

Sovietų komisarų pirmininkas Molotovas, užsieninis komisaras, duos pranešimą apie karą ir taiką su Suomija ir apie tarptautinės politikos klausimus. Today

"Karas Baigs Mus, Jei Nebaigsim Jo," Sako Anglų Rašytojas

Amerika Pripažįsta Anglam Teisę Užgrėbt Laiškus, Siunčiamus į Ameriką

Washington. — Begrižtant Amerikos lėktuvui Clipperui iš Europos ir staptelėjus jam Bermudoj, Anglijos valdomoj saloj, anglai cenzoriai užgrėbė iš jo 80 tūkstančių laiškų, kurie buvo siunčiami iš bepusių kraštų ir Vokietijos į Jungtines Valstijas. Anglijos cenzoriai nelietė tikrai laiškų iš Anglijos ir Francijos.

Lėktuvo kapitonas mandagiai užprotestavo prieš laiškų užgrėbimą.

Bet Amerikos valstybės ministerija pripažįsta Anglijai teisę užgrėbt ir cenzuruot laiškus bei kitus pašto siuntinius kelionėje į Ameriką.

Norvegija Užgrėbė Vokiečių Submariną Iki Karo Pabaigos

Oslo, Norvegija. — Vokiečių submarinas buvo privoļęs prie sekumos, pakraštyj Norvegijos, taip kad žymi dalis submarino kyšojo virš vandens. Submarino kapitonas pamatė norvegų žvejus ir prašė duot virvę, kurios pagalba galima būtų nuvilkt submariną nuo sekumos. Kapitonas davė vienam žvejui dešrą "pusės jardo ilgio." Žvejai nuėjo neva virvės įieškot, bet jie tik patefonavo valdžiai apie šį submariną.

Pagaliau, atplaukė vokiečių žvalgybos laivukas ir nutempė submariną nuo sekumos; bet tuo tarpu atvyko šeši kariniai Norvegijos laivai ir nusivarė submariną į Mandalsfjord prieplauką. Norvegija žada submariną laikyt nelaisvėje, kol pasibaigs karas.

Berlin. — Vokietija pareikalavo, kad Norvegija paleistų suimtą submariną. Vokiečiai sako, kad submarinas per blogą orą sugėdęs ir todėl buvęs priverttas iplaukt į pakrantinius Norvegijos vandenis. Tai pagal tarptautines teises Norvegija turi jį paliausnot.

Oslo, Norvegija. — Norvegų vyriausybė pareiškė, kad vokiečių submarinas nebuvo sužeistas blogo oro, o tik šiaip prisivilo prie sekumos, iplaukęs į pačius pakraštinius Norvegijos vandenis, ties Oddene. Todėl Norvegija turinti laikyt

Leeds, Anglija. — Šičia suvažiavime Anglijos Studentų Kongreso, kalbėjo garsus anglų rašytojas-istorikas H. G. Wells. Jis smerkė Anglijos valdžią kaip "labai netikusią," ir sakė, kad anglų ministeris pirminkas Chamberlain ir užsieninis ministeris lordas Halifax "tikrai lošia ir žaidžia karu."

H. G. Wells įkandžiai kritikavo valdžios leidinį "The British Case" (Anglijos Reikalas bei Dalykas). Tas leidinys parodo, kaip sakė Wells, jog "mes kariaujame už Anglijos Imperiją ir imperializmą," o "jeigu mes už šitokį dalyką kariaujame, tai yra kvaila kariauti... Šis leidinys nepateisina Anglijos, bet "visiškai nusmerkia mus akys Amerikos ir visų bepusių šalių, net ir akys mūsų taktininko — Francijo," kaip nurodė Wells:

"Visi žino, jog mūsų valdžia yra baisiai nelemta, o vienok niekas nedrįsta mėginti ją pakeist. Panašiai ir vokiečiai laikosi Hitlerio, nes jie bijo, kad pasidarytų visiška suirutė, jeigu jo šaika iškriktų.

"Jei mes nestabdysime šio karo, tai jis pribaigs mus. Kiekvienoje (kapitalistinėje) šalyje dabartinė santvarka virduliuoja, ir visai nieko nematyt, kas gauduot virvę, kurios pagalba galima būtų nuvilkt submariną nuo sekumos. Kapitalistas davė vienam žvejui dešrą "pusės jardo ilgio." Žvejai nuėjo neva virvės įieškot, bet jie tik patefonavo valdžiai apie šį submariną.

Anot Wellso, rašytojo-istoriko, pasauliui lieka viena iš šių trijų galimybių: pasaulinė revoliucija, politinis gengsterizmas; sumukimas ir puvimas.

Wells šaukė baigt karą ir įsteigt vieną ūkišką-ekonominį tvarkymą pasaulio reikalų, idant išvengt grėsiandios pasauliui pragaištės.

Mirė Pranas Remiza

Pittston, Pa. — Mirė Pranas Remiza, 300 Division St., Pittstone. Laidos šeštadienį, 2-rą val. po pietų, Wyomingo Lietuvių Kapinyne.

A. Valinčius.

(Red. Pastaba. — Grynai per neapsižiūrėjimą ši telegrama nebuvo įdėta į penktadienio "Laisvės" numerį. Atsiprašome d. A. Valinčiaus ir mirusiojo giminiių.)

internavus tą submariną ir jo jūreivius iki karo pabaigos.

Šis vokiečių submarinas yra 60 pėdų ilgio, 250 tonų svorio. Jame buvo 28 jūreiviai ir oficeriai, visi jauni.

ORAS. — Šaltiau ir lis.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY

The Laisve, Inc.

every day, except Sunday

427 LORIMER STREET, BROOKLYN, N. Y.

Tel. Stagg 2-3878

President Jos. Kalrys
Secretary-Treasurer . . . J. Gaslunas
Editor Roy Mizara

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	\$5.50
Brooklyn, N. Y., per year	\$6.00
Foreign countries, per year	\$6.50
Canada and Brazil, per year	\$5.50
United States, six months	\$3.00
Brooklyn, N. Y., six months	\$3.25
Foreign countries, six months	\$4.00
Canada and Brazil, six months	\$3.00

Entered as second class matter March 11, 1924, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Būdingas Indijos Žmonių Vado Pareikšimas

Neseniai išėjusiam žurnalo "Atlantic Monthly" numeryje telpa Indijos žmonių vado, Jawaharlal Nehru, straipsnis. Jame šis žymusis žmogus aiškiai ir nesvyruojančiai pareiškia Indijos žmonių siekimus. Jis pareiškia, jog Indijos žmonės nesiliaus reikalavę iš Anglijos laisvės, nepaisant, kas ir kaip bus.

"Namiere Anglija gali būti dalinai demokratinė," rašo p. Nehru, "tačiau mums, gyvenantiems Indijoje, jina atrodo imperialistinė ir niekas daugiau."

Straipsnyje p. Nehru nurodo Anglijos dviviečiųskumą. Ji pavergtajai tautai žada vieną, o duoda ką kitą. Ji per eilę imperialistinių karų žadėjo Indijai duoti nepriklausomybę, jei Indijos žmonės padės jai kariuoti "už demokratiją." Indijos žmonės padėjo: turtu ir gyvybėmis. Virš milijonas indusų dalyvavo kovose už Anglijos imperialistų interesus, tačiau, kai karas pasibaigė, Indija tos laisvės negavo. Atėjo ir antrasis karas, Anglija ir vėl prašo Indijos žmonių talikos, ir vėl žada tą patį: kai karas užsibaigs, tai Indija gausianti nepriklausomybę...

Indijos žmonės sekė Anglijos politiką pasauline plotme ir visur ir visuomet tik nusivilimą tegavo.

"Mes užgyrėmė kolektyvų taikos saugumą, kad sulaukyti agresiją, bet pastebėjome, jog Anglijos politika, nors kai kada pasisakydavo už kolektyvų saugumą, patį darbą sabotavo... Munichas mums buvo baisiu smūgiu, o taip vadinamoji nesikišimo Ispanijos išdavystė buvo tragedija, kuri palietė mus visus..." rašo p. Nehru toliau.

O kada Indijos Kongresas pareikalavo, kad Anglija pasakytų savo karo tikslus, tai ji tą padaryti atsisakė.

Pastaruoju laiku visose Indijos dalyse prasidėjo judėjimas už demokratiją ir laisvę. Masės žmonių dalyvauja tame judėjime. Anglijos viešpačiai palaiko visokių Indijos kunigaikščių ir valdovus, kad per juos lengviau būtų galima indusus valdyti pačios Anglijos naudai.

Ponas Nehru pranašauja didelį judėjimą Indijoje už krašto laisvę. Tas judėjimas, anot jo, būsiąs sunkus ir painus, tačiau jis negalės būti nuslopintas. "Imperializmas turės būti sulikviduotas, ir Indija pripažinta nepriklausoma šalimi," sako p. Nehru.

Yra smagu, kad Indijos žmonių vadas šitaip kalba. Dar smagiau, kad Indijos liaudis juda. Tegu tik ji stipriau pasijudina, tuojau matytume, kaip Anglijos imperija susmuktų, karas pasibaigtų ir visa žmonija pasijustų laimingesnė.

Mūs Giria? ...

Katalikų "Amerika" daro apžvalgą, kaip kurie laikraščiai pasisakė dėl Velykų šventės. Ji suranda, kad visi "bedieviški" laikraščiai Velykų nesupratę arba nenorėję suprasti. Kurie rašė, rašė ne taip, kaip norėtų "Amerika"—tarytum "Amerika" būtų išminties šaltinis, iš kurio turėtų spauda sentis žinią. Priėjęs prie "Laisvės", katalikų laikraštis šitaip rašo:

"Diplomatiškiausiai pasielgė Brooklyn 'Laisvė'—ji nieko neparašė. Jos skaitytojai nesusipratę katalikai galės lengvai sakyti: matot, 'L.' prieš tikybą nieko nerašo, tad ją galima paremti..."

Prisipažinsime, "Amerika" sakė tiesą: mes nieko apie Velykas šimet nerašėme. Kodėl? Vyriausiai todėl, kad yra labai

daug bėgamų politikos ir šiaip visuomeninių svarbių reikalų, apie kuriuos turėjome ir turime rašyti. Rašyti apie Velykas—tą patį kas metai, — perdaug. Jei "Amerikos" redaktorius paims katalikų kalendorių, tai jis suras, kad kasdien yra kokio nors tai šventojo diena, kokia nors šventė. Kas gi galėtų apie jas visas parašyti? Ir kam, pagaliau, tas reikalinga.

Susipratę katalikai darbininkai, kurie skaito mūsų spaudą, skaito ją ne dėl to, kad tikisi surasti raštų apie šventuosius. Jie tą gali išgirsti bažnyčioje, jei jona mato reikalo eiti. Jie skaito "Laisvę" todėl, kad čia telpa daug ir teisingų žinių, kad joje yra teisingai nušviečiama politikos eiga—pasaulinės ir naminės. Jie skaito "Laisvę" todėl, kad ji duoda daug visokios kitokios pasiskaitymui medžiagos, ko negali rasti t. v. "sudieviškuose" laikraščiuose.

Jei popiežius, vyskūpai, kunigai ir kiti tikybų dvasiškiai nesikištų į politiką, o tik rūpintųsi žmonių dūšiomis, tai mes ir apie juos kuomažiausiai rašytume. Deja, dvasiškija kišasi į politiką, eina prieš darbo žmonių interesus, todėl pas mus karts nuo karto esti ji smarkiai kritikuojama. Katalikams darbo žmonėms, žinoma, tas patinka.

Jei Taip, Tai Bus Gerai

Aną dieną CIO vadas Lewis turėjo antrą pasitarimą su New Yorko miesto majoru La Guardia. Jie dar vis svarstė klausimą, kaip bus su važiuotės darbininkais, kurie dirba subvėse (požeminių traukinių linijose). Kaip žinia, požeminių traukinių linijos, kurias šian dien valdo atskiros kompanijos, greitai laiku bus perimtos miesto ir šis bus bosas ant jų ir visų darbininkų.

Prieš tūlą laiką miesto majoras La Guardia pareiškė, kad tuomet, kai subvės bus perimtos miesto, darbininkams nebus suteikta tų teisių, kurias jie turi dirbdami privatinėms kompanijoms. Kilo skandalas. Transportacijos Darbininkų Unijos (CIO) vadai, ypačiai josios prezidentas Quill pradėjo grąsinti streiku, jei miesto majoras laikysis tokios politikos, kokią jis pareiškė spaudoje.

Na, ir dėka dviems konferencijoms, kurias miesto majoras turėjo su Lewisu, prieita prie gan geros išvados. Majoras sutiko su unijos reikalavimais. Miestas traktuosiąs važiuotės darbininkus kaipo unijistus, "jei teismai tam nepasipriešins." Žinant tą taisyklę, kad teismai daugumoj atsitikimų skaitosi ir su viešąja opinija, galima manyti, kad ir šiuo klausimu jie dalykus teigiamai išspręs ir visi New Yorko miesto organizuoti važiuotės darbininkai bus skaitomi kaipo unijistai ir kaipo tokių visos teisės bus miesto respektuojamos.

Karo Plėtimo Žygis

Mums atrodo, kad Francijos valdovų užpuolimas ant SSSR ambasadoriaus Sunito yra padarytas grynai karšiais sumetimais: kiršinti Francijos žmones prieš Sovietų Sąjungą, kaip nors ją ginkluotai pulti, įtraukiant į karą. Jau senai Francijos reakcininkai to troško.

Bet jeigu jiems pavyktų Sovietų Sąjungą įtraukti į karą, tai ką jie laimėtų? Visų pirmausiai Francijos žmonės pradėtų labiau nerimauti. Antra, Francijos valdovai gali nesusukti sprandus daug greičiau, negu kas mano.

Tiesa!

V. Andrulis "Vilnyj" rašo:

"SLA kivičiai iki to daėjo, kad vienas raštas "Tėvynės redaktoriaus konfiskuotas. Tame rašte p. Jurgelionis sako, kad ant SLA aukso priaugo jovalo, pelėsių ir šlamšto, kad daug aukso virto į "bevertes popieriukes."

"Jau perėitą savaitę Chicagoje girdėjome, kad tas raštas bus konfiskuotas. Dėl jo smarkiai nervavosi p. Grigaitis. Mat jame, kad ir netiesioginiai, kerta ma žandai ir dabartiniai SLA valdybai, o Grigaitis skaito save jos smagenimis. "Teisybė p. Gugis su Bagočium kitaip mano, bet ir jie nenori viešai prieštarauti "senio užsispyrimui."

"Pas mus geriau. Lietuvių Darbininkų Susivienijime nėra jokių kivičių. Darbas eina sutartinai. Kas nori kritikuoti kitus, gali, bet niekas nekritikuoja, nes nėra reikalo.

"LDS nėra kivičių, nereikia konfiskavimų."

Pasakyta tikra tiesa!

13 Lietuvių Ispanijos Veteranų Rengiasi Vykgt Gimtinėn

Šiomis dienomis Lietuvių Komitetas gavo laišką nuo d. A. Tamošiūno, kuris sykiu su 22-viems lietuviams Ispanijos kovotojais randa si Francijos koncentracijos stovykloje, Gurs mieste. Laiške gerai nušviečiama jų padėtis, todėl čia ir talpiname svarbesnes ištraukas:

Camp de Gurs, Francija. Brangūs Draugai:

Labai nuosirdžiai jums dėkojame už jūsų paramą, 2165 frankus, kuriuos prisiuntė d. Tamošiūno vardu. Gavę jūsų laišką iš vasario 8 d. dar labiau nužlugome, sužinoję, kad jūs esate pasiriję prisiųsti mums reikiamą pinigų sumą mūsų grįžimui Lietuvon.

Mūsų padėtis pakol kas yra tokia pat kaip ir anksčiau buvo. Iš viso dar besame 23 lietuviai: 22 Gurse ir 1 lageryj Vernet. Sulig adv. L. Purėnienės antro pranešimo, Vid. Reik. Ministerija 13-kai asmenų yra leidusi grįžti Lietuvon. Iš jų 2 jau gavo oficialų pranešimą per Lietuvos konsulą Paryžiuje, kad gali grįžti Lietuvon ir jau yra dedamos pastangos išgavimui jiems vokiečių-belgų tranzito visų, o kiti dar tebelaukiame panašaus pranešimo iš konsulo.

Trims lietuviams oficialiai yra pranešta iš V. R. Ministerijos, kad jiems yra atimta Lietuvos pilietybė ir yra neleidžiami į Lietuvą. Likusiųjų 7 grįžimo problema yra sprędžiama.

Kelionė Lietuvon, mūsų apskaitliavimu, kainuos apie 2,000 frankų kiekvienam, nes oficialiai konsulas dar mums nėra pranešęs, bet turint omenyį pa-brangimą gelžkelio tarifo, franko atpigimą, vizas bei kitas smulkmenas, tiek reikišios mūsų jau prisiųstomis ir turimomis savo lėšomis. Tokiu būdu pasilikame 11 laukdami kelionei lėšų bei oficialaus leidimo grįžimui Lietuvon...

Pasiliekame laukdami jūsų atsakymo ir pinigų.

Su draugiškais linkėjimais,
A. Tamošiūnas.

Tai matote, kokį svarbų darbą Komitetas pasibrėžęs atlikt—finansiniai padėti lietuviams veteranams grįžti gimtinėn. Vien per pastaruosius 2 mėn. Komitetas pasiuntė \$150 (apie 6,000 frankų) kelionių lėšoms. Žinoma, tos sumos nepakaks—greitu laiku reikės pasiųsti kitą stambią sumą. Bet tai viskas remiasi ant plačiosios Amerikos progresyvių lietuvių darbininkų visuomenės pečių. Lietuviai veteranai šaukiasi į jus pagalbėt jiems ištrūkti iš sunkaus ir vargingo gyvenimo koncentracijos kempėje.

Nuo lapkričio 1 d., 1939, iki kovo 20, 1940 m., Komitetui prisiųsta sekamos aukos:

Am. Liet. Kongreso Skyrius, Haverhill, Mass.	\$5.00
M. Severinas,	
Rochester, N. Y. ...	\$1.00
ALDLD 149 kp.,	
Phila., Pa.	\$3.00
A. Waitkevičius	50c.

A. Zoba	\$2.00
ALDLD 31 kp.,	
per J. Žilinską	\$2.00
J. Skirius	\$1.50
(o gal—J. Skairus?)	
LDS 37 kp.,	
per J. Piontką	\$3.00
A. Liet. Kongreso Skyrius, Hudson, Mass.	\$5.00
V. Kazlauskienė,	
Hartford, Conn. ...	\$1.00
LDS 58 kp.,	
per V. Sutkienę ...	\$5.00
Per S. Kuzmicką,	
Shenandoah, Pa. ...	\$3.55
Per J. Vaivada,	
Rochester, N. Y. ...	\$3.15
Per P. J. Martin,	
Pittsburgh, Pa. ...	\$3.00
Nuo Simpatiko,	
Dearborn, Mich. ...	\$2.00
Mr. ir Mrs. Žilinskas,	
Suffield, Mass.	\$30.00

Viso	\$70.70
Dekavojam pavieniam auktojam ir organizacijoms už paramą ir dar sykį atsi-kreipiamie į visus parinkti aukų ir tuojaus čekius ir money orderius prisiųsti Komiteto išdininkės vardu:	
Helen Kaunaitė,	
427 Lorimer St.,	
Brooklyn, N. Y.	

Kas Reikia Darbininkams Žinoti

Šiomet, lapkričio mėnesį, rinksime šios šalies valdžią. Svarbus dalykas. Ką mes išsirsinsime—gerą ar blogą? Dabar reikia apie tai pagalvoti.

Darbininkai ir fermeriai sudaro didžiąją balsų. Jie gali sudaryti nusveriančią pusę ir galėtų išrinkti tokią valdžią, kuri atstovauja jų reikalus, tik reikia gero susitarimo.

Per pereinčius rinkimus, 4 metai atgal, Rooseveltas, kandidatuoamas antram terminui ant demokratų tikieto, pasisakė, kad jis atsimins "užmirštą žmogų", t. y., darbininkus. Mes balsavom už jį ir jis buvo išrinktas. Per kiek laiko jo administracija užstojo darbininkus. Bet Europoj prasidėjus imperialistiniam karui, Rooseveltas pasisuko į reakcionierių pusę, norėdamas įvelti mūsų šalį į europinį karą, Anglijos ir Francijos pusėje.

Kol Rooseveltas stovėjo geroj pusėj, užstojo už darbininkų reikalus, darbininkai jį rėmė ir buvo manyta remti jo kandidatūrą trečiam kartui į prezidentus.

Bet kada jis atsisuko prieš milžinišką didžumą šios šalies žmonių, tada darbininkams, darbo inteligentijai, ir visai pažangiajai liaudžiai neliko niekas kitas daryti, kaip tik atsisakyti jį remti ir rūpintis pastatymu savo kandidatų.

Todėl USA Komunistų Partija, kaipo ištikimas darbininkų klasės vadas, statys savo kandidatus į visas įstaigas ateinančiais rinkimais. Bet jai statant kandidatus, reikia surinkti nustatytą skaičių piliečių parašų.

Taigi dabar prasideda rinkimas parašų ir kiekvienas pilietis turi pilną teisę prisidėti su savo parašu, kad Komunistų Partija galėtų išstatyti savo kandidatus. Lietuviai turi žinoti, kokiems tikslams bus renkami šitie parašai; ir kad nėra jokio pavojaus padėti savo parašą.

Rodos, nereikia plačiai aiškinti, kokia yra šiandieną darbininkų padėtis. Ji kasdieną blogėja. Tą per-mato patys darbininkai. Prašalint tą blogumą gali patys darbininkai. Dabar laikas pasimislyt, ką turim remti savo balsais.

J. Ramanauskas.

Klausimai ir Atsakymai

Klausimas:

"Laisvės" Red. Aš norėčiau žinoti, kaip dabartiniai Sovietų-Rusijos pinigai dalinasi dėl mainos, pradedant nuo 1 kapeikos iki 1 rublio? Caro laikais pinigų mainas buvo, rodosi, 1, 2, 3, 5, 7, 10, 15, 20 kapeikų ir tt. Kaip dabar su smulkiais pinigais Sovietai mainosi? Ar ir taip pat išdraskyti į tokias netikusias dalis?

Malonėsite atsakyti, už tai būsiu jum dėkingas. Nes aš turiu tam tikrą reikalą sužinoti apie smulkius ir popierinius pinigus.

A.

Atsakymas:

Labai gaila, bet mes tikrų davinių neturime, kaip tie Sovietų pinigai dabar yra padalinti. Žinome, kad tebėra kapeika, dešimt kapeikų, taip pat pusrublis ir rublis. Bet



Kaip Francūzų Žandaras Suėmė Lenkų Teisingumo Ministrą

"Paris Soir" atspaudė idomų straipsnelį apie lenkų "valstybę". Straipsnelis parašytas su pakankama jumoro doze, nes ir patiems francūzams ta valstybė atrodo gana juokinga. Pasirodo, kad ta lenkų "mocarstva" yra Anžero miestelyje. Miestelis nedidelis — 250 gyventojų. Jie turėtų būti, pasak laikraščio, lenkai, bet tų lenkų ir nesimato. O vis dėl to čia yra lenkų valstybė su savo valdžia priešakyje. Yra čia ir prezidentas, ir ministrai. Pasirodo, kad dabartiniai Lenkijos "valdovai" gyvena senoje pilyje. Ramu ir tyku tame miestelyje, ir gyventojai visai nejaucia, kad čia gyvena buvę ambicingi žmonės ir dabar dar nenus-tojų savo ambicijas maitinti bent vaizduotės pagalba.

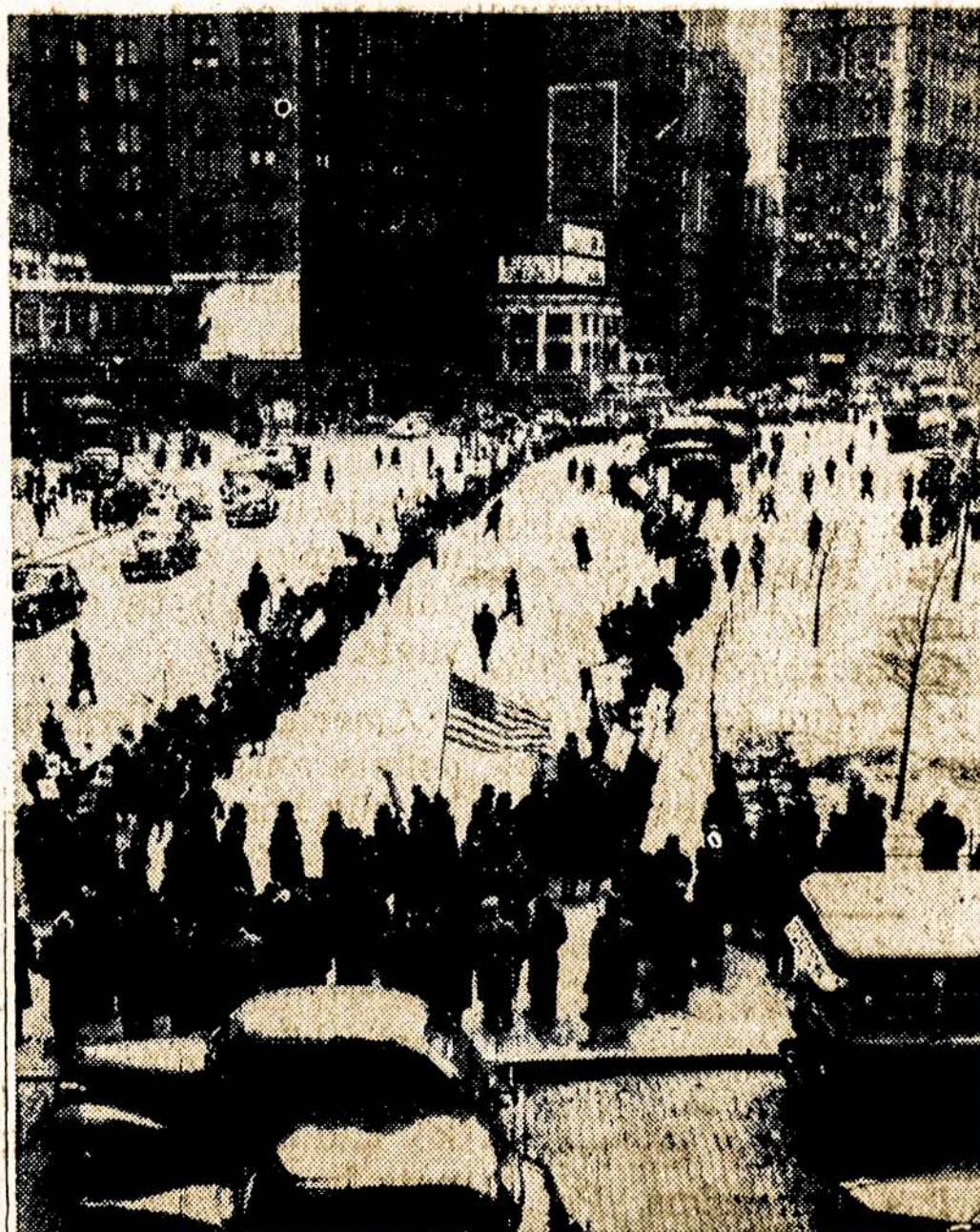
Laikraštis rašo, jog daugiausia jaučia tos lenkų valstybės buvimą, tai francūzų policininkai, kurie čia turi pareigą saugoti tos tariamios valstybės valdovus, kad jiems kas blogo neatstiktų. Ypač policininkams daug rūpesčio teikia gen. Sikorskis, kuris dažnai ir visai netikėtai mėgsta važiuoti į Paryžių. Policininkams tokiu atveju skubiai tenka organizuoti pono Sikorskio asmens apsaugą. Bet ir automobiliu važinėti jis taip pat labai mėgstas. Čia taip pat policijai yra nemalonumų, nes benzino vartojimas Francijoje yra suvaržytas ne tik papras-tiems mirtingiems piliečiams, bet ir lenkų "valdovams". Lenkų vyriausybės ūkio vedėjas dažnai skundžiasi, kad "šiandien išėikvota 100 litrų benzino", ir policijai tokiu atveju norint ar nenorint tenką papildyti benzino atsarga.

Miesto įžymybę sudarąs ministras be portfelio. Tai gen. Skladkovskis. Jis lieknas ir elegantiškas vyras, visuomet gražiai apsirėdęs. Matyt, kad darbo jis visai neturi, nes niekur nevažinėja, o tik vaikščioja po miestelį ir dairosi krautuvų vitrinose.

Neseniai toje lenkų "valstybėje" atsitiko didelis nemalonumas. Vieną dieną miestelio policijos inspektorių gavo pranešimą, kad geležinkelio stotyje žandaras sulaukė įtartina asmenį, kuris tikriausiai būsiąs vokiečių šnipas. Anžero miestelyje kilo aliarmas. Visa policija buvo pastatyta ant kojų ir su policijos inspektorių priešakyje galvo-trūkčiais nubėgo į stotį. Policijos inspektorių iš tolo pamatė žandaro laikomą sveikino policijos inspektorių. Inspektorių jį, žinoma, tuoj pažino. Tai buvo lenkų "valstybės" teisingumo ministras...

("Laikas")

gal yra dar ir daugiau padavimų. Jei kas iš skaitytojų žino ir suteiks d. A. reikalingą informaciją, būsiame dėkingi.



Pereitą šeštadienį, kovo mėn. 23 d., buvo Bedarbių Diena. Tą dieną daugybė bedarbių visuose Jungtinių Valstijų miestuose demonstravo, reikalaujanti baigti nedarbą. Viena tokių demonstracijų įvyko prie New Yorko miesto rotušės.

LITERATūra ir MENAS

Kazys Jakubėnas.
Saulė Teka, Saulė Leidžias

Saulė teka, saulė leidžias — skamba iš dainos.
Kietas vargas nepaleidžia nūr šviesios dienos.

Štai namie mažytis mykia sako: Duonos duok!
Tau veidai seniai sunykę — pusbadžiū gyvuok.

Govėj sniegas, govėj vėjas... govėj neramu.
Nuomos, bro! nesumokėjai, meta iš namų.

Baltos gėlės... Sniego gėlės... Mielas, neraudok.
Mums netinka asarėlės, priešais vėjus stok!

Iš namų seniai išvyti, nuogi ir basi,
Auk tu didelis, mažyti, laime gal rasi.
(iš "L. Ž.")

Apie Jauną Liet. Rašytoją Antaną Venclovą

Siemet išėjo iš spaudos žymaus Lietuvos literato A. Venclovos novelių rinkinys "Naktis." Už tą rinkinį rašytojas gavo "Spindulio" premiją, 2,000 litų. Visi Lietuvos kritikai labai gražiai įvertino šias noveles. Apie patį rašytoją "Lietuvos žinios" patiekia šitiek informacijų:

A. Venclova pradėjo rašyti dar būdamas gimnazijoje. Rašė eilėraščius, publicistikos straipsnius, feljetonus ir kit. (jie buvo spausdinami dar gimnazijos laikais, "Šešupės bangose," Amerikos spaudoje). Pradėjęs studijuoti literatūrą, ėmė bendradarbiauti "Liet. žiniose," vėliau "Moksleivių varpuose," "Socialdemokrate," "Kultūroje," "Jaunime" ir kt. pažangioje spaudoje.

1926 m. išėjo A. Venclovos pirmas eilėraščių rinkinys "Sutemų skersgatviuos," o 1927 m. "Govėj švinta." 1930-31 m. A. Venclova redagavo "Trečią Frontą," kuris subūrė tą laikų visus kairiuosius rašytojus, K. Borutą, P. Cvirka, J. Šimkų, Salomėją Nerį, Korsaką-Radžvilą ir kt. Šis žurnalas, ypač pradžioje, buvo populiarius ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje.

1930 m. išėjo pirmoji A. Venclovos apysakų knyga "Beržai vėtroje," išleista "Sp. Fondo." 1936 m. — "Sakalas" išleido stambų romaną "Draugystė," vaizduojantį mūsų studentijos gyvenimą. Be to, A. Venclova rašė daug straipsnių literatūros klausimais įvairiose žurnaluose ir skyrimu išleido šiuos šio pobūdžio darbus: Epton Sinklerio gyvenimo ir kūrybos bruožai, Fransua Vijono gyvenimą ir kt.

A. Venclova yra išvertęs daug svetimų autorių literatūros kūrinių, kaip Dikenso, Mopasano, Gorkio, Kelemenso, Katajevo ir kitų.

Šiuo metu redaguoja pažangiųjų rašytojų almanachą "Prošvaistė," kurios šiomis dienomis išeina ketvirtoji knyga. Šiais metais "Sp. Fondas" dar išleidžia A. Venclovos knygą apie keliones, kurioje bus kelionių įspūdžiai iš Alpių, Francijos, Italijos, Sov. Rusijos, Lenkijos, Suomijos ir kt. kraštų.

A. Venclova gimė Trempinių km., Liubavo valsė., Marijampolės ap. 1906 m. 1925 m. baigė Marijampolės valst. Rygiškių Jono gimnaziją. Literatūros studiją VD universitete baigė 1932 m. Ilgoką laiką dirbo Klaipėdoje, V. D. gimnazijoje ir Prekybos institute kaip lektorius. Dabar lietuvių kalbą ir literatūrą dėsto "Aušros" bern. gimnazijoje, Kaune.

Baltgudijos ir Ukrainos Istorija

Maskvos valstybiniame istorijos muziejuje yra skyriai, vaizduojant ukrainiečių ir baltgudžių tautų istoriją XI-XVIII amž. laikotarpyje. Šiuo metu muziejuje buvo atidaryta paroda, kuri tuos skyrius praturtino naujais eksponatais.

Akvarele, graviūra ir piešiniais parodyti Vakarų Ukrainos ir Vakarų Gudijos XVIII amž. miestai, o taip pat 1740-1743 m. valstiečių sukilimas prieš ponus. Dėmesį traukia graviūra, vaizduojanti magnatą Radvilą. Greta su graviūra patiekta jo valdomų sri-

Šis Tas Apie Meną ir Menininkus

Teatrinio Meno Komitetas

Amerikos menininkai turi tokią įstaigą kaip Teatrinio Meno Komitetą. Pastarajam savo posėdyje šis Komitetas priėmė rezoliuciją prieš karą. Podraug Teatrinio Meno Komitetas šaukia visus teatro menininkus dalyvauti balandžio 6 d. prieškarinėse demonstracijose. Mat, tą dieną sukančia lygiai 23 metai, kai Jungtinės Valstijos formaliai įstojo į pasaulinį karą.

Rezoliucijoje nurodoma, kad šiuo metu valdančiuosiose Amerikos rateliuose bedarbių klausimas bandoma nustumti į kampa, o dedamos visos jėgos kalbėti apie karą, apie Jungtinių Valstijų įtraukimą į tą žmonių skerdynę.

Dr. Karl Muck

Nesenai Vokietijoje numirė žymus pasaulio muzikas Dr. Karl Muck. Pastaruoju metu apie jį buvo labai mažai tegirdėti. Jis gyveno ir mirė Vokietijoje.

Tačiau buvo laikai, kai šis vyras buvo žiauriai puolamas Jungtinėse Valstijose. Pereito karo metu dr. Muck buvo Bostono Simfonijos Orkestro direktoriumi. Kai Amerika įsivėlė į karą ir jo kontraktas su Bostono orkestru buvo išsibaigęs, tai dr. Muck nenorėjo kontraktą atnaujinti. Jis sakėsi esąs vokietis ir todėl jo buvimas amerikiniame orkestro vadu galys sukelti bereikalingų nesupratimų.

Bet jis buvo prikalbėtas kontraktą atnaujinti. Prisiėjo taip, kad vieną kartą dr. Muck buvo spaudos užpultas, apšauktas "hunu" ir pagaliau buvo suimtas ir laikomas nelaisvėje per keletą mėnesių, kaip "kaizerio agentas." Už ką? Už tai, kad viename rimtame koncerte jo orkestras atsisakė griežti "Star Spangled Banner." Tik vėliau paaiškėjo, kad ne dr. Muck sumanymu amerikinis himnas nebūvo griežtas, bet sumanymu tūlo amerikono, orkestro atstovo. Betgi nukentėti turėjo rimtas ir žymus muzikas tik dėlto, kad jis buvo vokiečių tautybės!

Karo metu visko galima tikėtis — didžiausių neteisrybių, didžiausių nekalbiems žmonėms skriaudų.

Rytiečiai Vyksta Koncertuoti

Senandorio LDS mainierių kvartetas balandžio 7 d. dainuos Detrote "Vilnys" naujai suruoštam koncerte. Kvartetą sudaro: Stasys Kuzmickas, A. Kuzmickas, L. Matuza ir J. Bewis. Mokytoja M. Kerevič.

Na, o balandžio 14 d., didžiojo Ashland Auditorioje, Čikagoje, dainuos brooklynietis Biruta Ramoškaitė.

Apie Vargonininkų Sąjungą

"Drauge" įdėtas pasikalbėjimas su vargonininku Nik. Kuliu. Kunigų laikraščio reporteris paduoda:

"Kiek Vargonininkų Sąjunga turi narių?" "Dabar Vargonininkų Sąjungai priklauso 63 vargonininkai — tik vyrai.

"Kodėl tik tiek, juk parapijų yra apie 110?"

"Matote, kai kuriose parapijose vargonininkauja moterys. Paprastai kai kurie arkivyskupai draudžia moterims giedoti bažnytiniam chore ir neleidžia vargonininkauti..."

Mums atrodo, kad tūli arkivyskupai dar vis mano, kad moterys neturi dūšių, panašiai, kaip visa katalikų bažnyčia manė senovėje.

Apie "Raganių"

Vincas Krėvė-Mickevičius parašė apysaką "Raganius." Už šią knygą jis gavo iš Spaudos Fondo 1939 metų premiją. Apie "Raganių" P. Cvirka rašo:

"Ši Krėvės knyga nustabi savo pasakojimo galia, spalvomis ir meistriškai nupieštomis anų laikų sodžiaus idilijos scenomis. "Raganius," kaip ir daugelis kitų V. Krėvės rašto darbų, be abejo, įeis į mūsų auksinį literatūros fondą."

"Raganiuje" telpa daug džiūkiškų kalbos pažibų. R. M.

čių žemėlapis, kur vyko sukilimas, įsakymai žiauriai numalšinti sukilėlius ir t.t.

Parodomas specialus haidamų sukilimo istorinis žemėlapis, lenkų tarnybos majoro Miunco, 1781 m. apkeliavusio Ukrainą, albumas. Gausu ir kitos medžiagos, liečiančios haidamų sukilimą, kai buvo deginami lenkų ponų dvārai, bažnyčios.

"Sibiro Batalionas"

Petras Linkevičius parašė savo atsiminimus iš lietuvių gyvenimo Sibire ir jų dalyvumo pilietiniame rusų kare, kare baltagvardiečių grupių su bolševikais. Knygą vardu "Sibiro Batalionas" išleido Spaudos Fondas (Kaunas, Vytauto pr. 23), 1939 m., pusl. 219, kaina lt. 2.50.

Sibiras, nors ir tolimas kraštas, bet jis lietuviams nesvetimas. Ten caro Rusijos laikais buvo tremiami lietuvių, kaip dalyviai 1863 metų sukilimo Lietuvoje, jie buvo tremiami už sleidimą draudžiamos spaudos lietuvių kalba. Net ištisi kaimai buvo ištremti. O lietuvių apsigyvenę Sibire, ten naujai susikūrusius kaimus pavadino lietuviškais vardais: Baisogala, Sėduva ir kt. Didžiojo karo metu, kada vokiečiai ėjo ant Lietuvos, rusų valdžia irgi įsakė gyventojams bėgti Rusijos gilumon. Kai kas bėgo ir atsidūrė taip pat Sibire. Pasidarė ten jau nemažas lietuvių kiekis. Jie net ir savas organizacijas turėjo.

Baigianties didžiajam karui, lietuvių susirūpino sava tėvyne Lietuva, panoro grįžti į ją. Bet grįžimo keliai buvo sunkūs. Eina Rusijos pilietinis karas—bolševikų karas su įvairiais baltagvardiečiais — trukdė viską. Gyveną mažesnių tautų žmonės Sibire (lenkų, latvių, lietuvių) taip pat ėmė dalyvumą pilietiniame kare. Jie kariavo Kolčako pusėje. Lietuviai dalyvavo ir prie lenkų vadovybės, ir tarėsi su latviais sudaryti bendrą batalioną, bet galų gale buvo sudarę ir savo atskirą batalioną, pasivadinę Vytauto Didžiojo vardu. Kovų eiga lėmė bolševikams laimėti. Jie suplikė ir Kolčako galingą armiją ir kitų baltagvardiečių vadų sugrupuotus būrius. Dažnai buvo taip, kad pačiose prieš bolševikus kariavusių armijose atsirado sukilėliai, norį pereiti bolševikų pusėn. Neatsilikio ir lietuvių. Ir jų tam tikros dalys veikė ton kryptin.

Nors atsiminimų autorius visą laiką ėjo prieš bolševikus ir jis noriai rodo jų žiaurumus, bet taip pat jis daug pasako, gal ir netiksliai, kad bolševikai tame kare buvo gana sugabūs. Jis pripažįsta, kad "raudonieji mokėjo kovoti ne tik ginklu, bet ir spausdintu žodžiu; jų paskleisti agitaciniai lapeliai padarė ne mažiau kaip ginklai... Mokėjo prisidengę gražiais šūkiuiais agituoti. Šioje srityje jie buvo tikri meisteriai. Agitacijos dėka jie patraukė savo pusėn ir Uralo darbinin., kurie baltųjų užpakaly dažnai sprogdindavo geležinkelius, karpydavo telegrafų vietas ir tt." Nuo agitacijos, Kolčako "kariuomenė demoralizavosi, ir, pasitaikius pirmai progai, atskiros jos dalys arba pereidavo raudonųjų pusėn arba net atsukdavo durčius prieš savuosius."

Sakysime, gera agituoti ir taja agitacija siekti laimėjimų, jei visas dalykas turi ryšius su idėjomis. Pats atsiminimų autorius teigia, jog "Kolčakas nesugebėjo ne tik tokiems agitatoriams užkirsti kelio, bet jįsai net nesugebėjo tinkamai plačiai paskleisti valstiečių tarpe savo idėjų bei siekimų (tiesą pasakius, jįsai jų ir neturėjo). Dargi dažnai neapgalvotais įsakymais ir

kartais per daug griežtomis priemonėmis juos stūmė nuo savęs. Stoka idėjų žmonių, kurie palaikytų Kolčaką, ir stoka skambių šūkių, kurie trauktų minią prie savęs, buvo viena rimtų priežasčių, kodėl kaimui Kolčako valdžia buvo ir nesuprantama ir svetima. Valstiečiai norėjo žemės, bet Kolčakas apie tai nieko neskelbė ir jos nedavė."

Štai tau ir visa tiesa. Siekinys neturįs idėjų—nepasiekiamas. Kaip gi rasis pas (Tąsa ant 4 pusl.)

Dr. A. K. Rutkauskas Apie "Lietuvių Tautinio Atgimimo Pionierius"

Žemiau telpa laiškas rašytas dr. A. Petrakai apie jo kūrinį "Lietuvių Tautinio Atgimimo Pionierius", kurį išleido Literatūros Draugija:

Mylimas ir Gerbiamas Rašytojau:

Jūsų kruoštaus darbo vaisiumi, "Lietuvių tautinio atgimimo pionieriai" knyga, užvakar man paštu atsiųsta, aš ligi soties savo dvasią vaišinau; Bitės—(pp. 153-157.) su ašaromis jaudinausi ir džiūgavau jos darbu.

Amerikos lietuvių jaunimui, dar savos kalbos nepaneigusiam, Gerbiama Tamstos ši knyga yra gerų-geriausia dovana.

Nei V. Kudirka, nei P. Višinskis sumaniu mūsų Lietuvos artųjų nesugebėjo šviesinti, negu kad Tamsta su savo raštais. Kad toji "pučistinė—neva valdžia" neslopintų proletarinės apšvietos, mūsų Lietuvos artojai į vieną gentkartę taptų organizuotais savo krašto šeiminkais. Romos kunigija, išskiriant Povilą Jaką ir jam lygius, gamina dvasinį jovalą ir vadina "literatūra", Romoje, regisi užpėnai, net parodoje ištastė savo gausią literatūrą. Toji Romos kunigų literatūra Lietuvoje dabartinės "neva valdžios" stropiai platinama, kad liaudį skaldyti į davatkas ir bedievių, o tuomet tautinė vienybė neįmanoma. Į priešingas suverezinta tauta beveik negalima į "bendrą frontą" suderinti (suorganizuoti).

Ši Gerbiamojo Tamstos knyga, tai tiksliai pirmas "rugiapjūtės pėdas" Amerikos jaunimo (lietuvių) naudai. Kiti, dar garbingesni "pionieriai" (aš vadinčiau juos žadintojais), sekančiuose tomuose turėtų būti aprašomi. Dionizas Poška, Kun. Strazdelis, Simanas Daukantas, na ir Vyskūpas Valančius.

Blindos, "Raudonkrūtiniai" ir ponų "prakeikti chamai", kurie ponstvai atkeršindavo, o savuosius išlaisvindavo, irgi privalėtų būti pripažinti laisvės kovotojais.

Dešimtis knygų skaitęs ir šimtais straipsnių ištraukomis lipinęs savo knygą, Gerbiamas Daktare, nepavargai, bet džiaugeisi, kad kitus, kaip mane ir šimtus kitų tinginių pradžingus, taip Autoriaus žodyje supratau, tai neviskas:

Amerikos lietuvių jaunimui, Gerbiamas Tamsta tapsi Povilu Višinskiu ir pirmuoju tautiniu žadintoju, nuo "melting pot."

Tamstą labai gerbiantis,
A. K. Rutkauskas.

Iš LMS 2 Apskr. Posėdžio

Ivykusiame 2-ro Apskričio posėdyje kovo 17 d., So. Bostone, kuriame dalyvavo visa apskričio valdyba ir keletas meno rėmėjų, buvo platokai apkalbėta meno veikla apskričio ribose, ir centro reikalai. Šiuo tarpu veikiausias ir pastoviausias yra Worcesterio Aidas. Gerai stovi Bostono-Montello moterų, ir Norwoodo vyrų grupės. Negauta pranešimų apie Lowellio ir Haverhillio choros. O jie, kaip žinoma, pilnai veikūs. So. Bostono Mūsraus Choro klausimas apgailėtinaai miglotas, ir ne kokios nors aplinkybės, bet patys vietos draugai tame pilnai kalti. Bendrai pasitarę, vietos darbuotojai galėtų meno dalykus pagerinti.

Ivykęs apskričio koncertas 9 gruodžio mėn., 1939, Worcesterį, davė \$18 pelno.

Plačiai apkalbėtas metinis išvažiavimas, kuris įvyks 9-tą birželio, Olympic Parke, Worcesterį. Apskričio valdyba iš savo pusės dės visas pastangas, kad išvažiavimas (piknikas) būtų visapusiai rūpestingai prirengtas ir jau su šiuom prašom kolonijų draugų menininkų ir meno rėmėjų ateiti mums į talką. Choral bei grupės, pradėkit prisirengimą dalyvauti programoje su dainom. Greitai bus išsiuntinėta įžangos tikietukai, meno rėmėjai padėkit juos platininti. Bus 4 piniginės dovanos ir 10 daiktai, o tikietai bus tik 10c, todėl lengvai platinis.

Taipgi prašome chorų greitai pasiųsti savo gyvavimo-veiklos istoriją ir paveikslus centrui.

Nutarta užgirti centro pakeltą klausimą Dainų Festivalio, ir prašoma, kad Choral iš kolonijų parašytų centrui savo nuomonę ir ar galės imti dalyvumą Dainų Festivalio.

Posėdis uždarytas 1:45 po pietų.

2-ro Apskr. Sekretorė,

Hartford, Conn.

Iš Mūsų Menininkų Pastogės Šiame sezone Laisvės Choras turėjo skaudžių įvykių, svetainės klausimo dėlei ir dėl mokytojų persikeitimo. Bet nariams stipriai laikantis vienybės, viskas tas praėjo ir einama į normalias vėzes. Man teko būti choro pamoko-

(Tąsa ant 4-to pusl.)



Filmų ir teatro žvaigždė, Franchot Tone, dabar vaidina veikale "Fifth Column," New Yorke.



Gražioji Jeanette MacDonald, žymi filmų žvaigždė ir dainininkė; jos vėliausias paveikslas.

Šiurpūs Balsai iš Lietuvos Katorgos

Rašo Or.

(Tąsa)

Kodėl jis save vadindavo juridinių asmeniu mes ir šiandien negalim išsiaiškinti. O jis labai dažnai pabrėždavo:

—Aš įsakysiu jums viduryj kiemo kelnes nusimaut ir lakstyt su nuogais pilvais ir lakstysit jūs. Aš įsakysiu bliaut ožio balsu ir bliausit jūs. Aš juridiskas asmuo, manęs turit klausyt.

Kai mes matydavom kieme einant šitą juridinį asmenį su palga, juodais apdarais knyga, kurioj jis laikydavo išpraudęs nykštį, žinodavom, kad ką nors kels iš vienos kameros ir kitą. Jam sargas atidaro duris, kelis kartus parodo pirštui tai į vieną, tai į kitą knygoj parašytą pavardę, vyresnis užsideda didelius juodais kaučiuko rėmais akinius ir suunka:

—Mickelis.

Mes tylim, nėra mūs kameroj tokio. Griežčiausiai paties vyresnio uždrausta už kitą atsiliepti. Tik pašauktasis turi riktelt "aš".

—Mk... Mikelkevičius.

Vėl niekas neatsiliepia. Kai nusibosta mums išsiriakius stovėt ir laukt, kas nors, kieno pavardė turėdavo bent kiek panašumo, atsiliepdavo:

—Gal Mickevičius?

—Taip, tas pats. Susirink savo daiktus.

Grušauskas ranka rašyto rašto skaityt nebuvo mokytas. Jam turėdavo raštininkę pavardes parašyt mašinėle aiškiom spausdintom raidėm, kaip malda-knygė. Bet į storą kietais apdarais knyga ji negalėdavo mašinėle įrašyt. Ton knygon pavardes įrašydavo tiesioginis Grušausko viršininkas Korsakevičius. Todėl kad ilgai nevargyt ponas vyresnis šaukdavo iš karto:

—Mamelis! kaip tavo pavardė?

—Mainelis.

Meno Skyriaus Dalis

(Tąsa nuo 3 pusl.)

Kolčaką idėjiniai žmonės, jei visas jų siekis nesirūša su idėjomis? Galų gale, ką gi lietuviai, kariavę Kolčako pusėje, statė savo siekinį, — kokios jų idėjos buvo? Autoriaus dėstymu, tai jie norėjo grįžti tėvynėn, jie norėjo nepriklausomos Lietuvos, bet kas dedasi pačioj Lietuvoj — jiems trūko žinių. Galima spręsti, kad ir jie ne visi suprato, kodėl jie kariavo prieš bolševikus.

Baltagvardiečių vienas vadas pykosi su kitu vadu dėl menkniekio. Štai: "Pravažiujant Kolčakui Čitą, į stotį neatvyko jo pasitikti Semionovas. Dėl tokio menkniekio šie žmonės liko asmeniniai priešais. Kolčakui paėmus valdžią, Semionovas nepasituntė Kolčakui pasveikinimo, o tas, nieko nelaukdamas, paskelbė Semionovą tautos išdaviku. Kolčako ir Semionovo nesantaika tęsėsi gana ilgai, buvo net ruošasi ginklus pavartoti ir nežinia, kuo tas ginčas būtų pasibaigęs, jei nebūtų japonai įsikę, kuriems pavyko šiaip taip juos sutaukyti. Bet Semionovas nebesusipėjo paremti savo kariuomenę Kolčako."

Taigi ir Kolčako draugai—ne draugai. "Eserai, kurie vadovavo pradžioje visam baltajam judėjimui, dabar prie Kolčako (valdžios) pradėjo prieš jį slapta veikti. Tenka pastebėti, kad baltieji nesugebėjo įgyti ir kiek didesnio palankumo bei paramos nei nuo vieno visuomenės sluoksnio."

Skaitant šiuos atsiminimus, išrodo, kad autoriaus norėta parodyti bolševikų žiaurumus, nekaltų žmonių žudymus be mažiausios atodairios, bet tuo pačiu sykiu randi juos tiek daug kredito bolševikams: kad jie mokėję "kovoti spausdintais, laikraščiais, mitingais, propaganda, visu tuo, kas padėjo prieš sielą nudažyti raudona spalva... Ir reikia pripažinti, kad raudonųjų štabas, kad komunistų partija tai gerai atliko, kaip niekas kitas. Priešo eiles demoralizuoti užfrontėje raudonieji sugebėjo meistriškai. Raudonosios (5) armijos štabe, kurį kariavo su Kolčaku, buvo specialios agentų būrys, kurs per didžiausias žiemos kautynes, pėrėjęs baltųjų pusėn, slaptai veikė, agituoja baltųjų kareivius, skleidamas visokius gandus, organizuodamas komunistų jaeikas... Išties Kolčako divizijos, išmušdamos savo karininkus, išdavikiškai pereinavo į raudonųjų pusę, sudarydamos frontą ir palengvindamos raudoniesiems sukulti baltuosius."

Be to baisaus žmonių žudymo iš abiejų kariaujančių pusių, rašytojas pažymi, kad ir ligų siuntimas varė žmones kaban nei kiek ne mažiau. "Šiltinės epidemija be jokio pasigailėjimo nuvarė į kapus daugiau negu pats pilietinis karas."

St. Jasilionis.

—Tas pats. Susirink daiktus.

O kai kada dar pridūdavo:

—Tfu, kokia komiška pavardė.

Labai dažnai jis kalinius sumaišydavo, ne ten juos pasodindavo, nes kaliniai, norėdami iš pirmos raidės atspėti savo pavardę, apsirikdavo, o vyresnis dar kartą atydžiai pasižiūrėdavo į knyga ir tapatybę patvirtindavo.

Ir štai vieną 1930 metų vasaros dieną mes gavom "Lietuvos Žinių" numerį, kuriame nežinomas kalinys aprašo apie nežinomo kalėjimo nežinomą vyresnį prižiūrėtoją. Ten rašoma, kaip vyresnis būdamas beraštis ir negalėdamas perskaityti pavardžių sumaišė mirusių kalinių lavonus. Vieną kalinį turėjo palaidoti, o kitą atiduot giminėms. Motinai atvažiavusiai su ašaromis akysė pasiimt mirusio sūnaus atidavė svetimą nepažįstamą kalinį, nes jos sūnus jau buvo užkastas. Ten rašoma, kaip žiemą vyresnis būdamas girtas pasikorė ant geležinės tvoros, ilgai sirgo ir paskum vaikščiojo merlium aprištu kaklu. Ten rašoma, kaip jis savo sūnų, 19 metų recidivistą, jau trečią kartą baustą už vagystes, skiria kameros seniūnui sakydamas:

—Aš tvarkau ir auklėju visą kalėjimą, tu turi tvarkyt ir prižiūrėt visą kamerą. Supranti, snargliau?

Ten rašoma, kaip jis savo sūnų išsiskaukia koridoriu už nepaklusnumą kaip tėvas ir kaip juridinis asmuo apskaldo antausius ir kaip visų taip ir jo paklausęs pavardės pasodina į kitą kamerą.

Ten rašoma apie vyresnį daug, nes daug apie jį ir galima rašyti.

Šitą laikraščio numerį skolinosi iš mūsų kriminaliniai, skolinosi sargai ir visi žinojo, kad tas bevardis vyresnis prižiūrėtojas—galingasis Grušauskas. Šitą atkarpoį atspausdintą apsakymą sargai perskaitė ir pačiam Grušauskui, kai ką jam patarė, paaiškino ir mašinėle užrašė ant popierio šito laikraščio adresu.

Kitą dieną į dienraščio redakciją pristatė didelis su juoda uniforma, su atsikišusiu pilvu ir auksine juostele skersai antpetį žmogus. Užsėdėjęs akinius jis tokiu pat balsu kaip kalėjimo koridorių prašnokė:

—Isakau atšaukti visą neteisybę, visą melą, kurį apie mane parašėt jūs.

Žmogus sėdėjęs už stalo ne juokais nustebė:

—Kokią neteisybę, kokį melą?

Ir kaip įrodymą juridiskasis asmuo ištraukia iš kišenės suglamžytą laikraščio numerį, padeda jį ant stalo ir pirštu baksteri į atkarpą.

—O čia kas? Už groty jus pasodinsiu už tokį šmeižtą.

—Ak šitaip,—atsikvepia žmogus sėdėjęs už rašomojo stalo,—galu aš tamstos pavardę sužinoti?

Svečias pasisakė savo vardą pavardę, ilgiausią titulą ir ant galo pridūrė:

—Čia apie mane ir rašoma visa neteisybė.

—Taip, bet čia tamstos pavardė visai neminima ir nesakoma, kokiam kalėjime tas buvo.

—Tai kas, kad čia pavardės nėra. Bet užtat visi faktai atitinka ir kiekvienas, kas tik perskaitys, žinos, jog čia apie mane rašoma. Jūs čia jau neišsisuksite, nors ir kaip besiaikšintumėt.

Mūsų vyresnis gudrus, jis nenori, kad apie jį nepadoriai žmonės kalbėtų ir dar blogiau rašytų. Jis rūpinasi savo garbe, kaip ir kiti galingi ir dideli valdžios žmonės. Verta būtų jo garbei Mickevičiaus gatvę pavadinti vyr. priži. Grušausko gatve. Kas gi Mickevičius Lietuvai, palyginus su Grušausku? Be to, Mickevičiaus vardas su sunkių darbų kalėjimu kažkaip nesiderina. Jis buvo didelis poetas, svajojo, eiles rašė ir kovodamas už pavergtų tautų laisvę skurdė mirė. Antra vertus, Mickevičius abejotinos doros lietuvis, jis kalbėjo ir rašė tik lenkiškai, o Grušauskas tik lietuviškai temoka. Kauno gatvės pavadinimo Grušauskas tikrai nusipelnęs yra.

O jei ne, jo nuopelnams pagerbti Laisvės Alėjoj prieš pat caro paliktą soborą pastatyt beveik dviejų metrų aukščio paminklą; figūrą, vaizduojančią žmogų su juoda uniforma, atsikišusiu pilvu, su auksine juostele ant peties ir didžiuliu raktu rankoje. Po figūros kojomis grante iškalti gražias raides "Lituania restituta."

(Bus daugiau)

Westfield, Mass.

Mirtis, laidotuvis ir kiti įspūdžiai

Kovo 13 d. mirė Rozalija Danielienė. Buvo gerai žinoma westfieldiečiams, išgyvenus tame miestelyje per dvidešimt metų. Palaidota kovo 15 d., Pinehill Cemetery, Westfield, Mass.

Velionė dar nebuvo sena amžium, apie 58 metų. Rodosi, dar galėjo gyventi, bet kadangi Rozalija buvo menkos sveikatos, tai ir mirtis paskubino pakirsti jos gyvybę.

Jinai pasitraukė iš gyvybių tarpo palikdama didžiausiam nuliūdime savo jaunus vaikučius — du sūnus, Albertą ir Wilimą, ir vieną dukterį, Stellą.

Rozalija buvo laisva. Mylėdavo skaityti darbininkiskus laikraščius. Buvo "Laisvės" šerininke. Labai neapkentė religinių prietarų; visados kovojo prieš tamą. Auklėjo savo vaikučius laisvai, užtai vaikučiai, pagerbdami savo brangią motiną, pasakė: "Laisvės šėro nereikalausim, lai bus mūsų brangios motinos paskutinė auka dėl darbininkų klasės."

Tu, Rozalija, likai laisvai palaidota, pagal tavo norą, nors jauniems tavo vaikučiams reikėjo per šerminis kovą vesti su kai kuriais giminėmis ir su vietiniais fanatikais. Ale vienok su laisvų žmonių pagelba jie nepadavė savo mielos motinos nuvesti pas kunigą, laisvai palaidojo be jokių burtų.

Rozalija prigulėjo ir prie pašelpinės Vytauto Draugystės. Draugystės nariai suteikė Rozalijai paskutinį gražų patarnavimą, nupirkdami gėlių vainiką ir palydėdami į amžiną atilį.

Išėkis, Rozalija, užbaigus savo gyvenimo sunkią kelionę, o tavo vaikučiai ir visa darbininkų klasė pasilieka kovą prieš žiaurų ir netikusį kapitalistinį surėdymą.

Biskutį apie Westfieldo lietuvius. Turbūt jų nemažai yra, kadangi jie turi savo bažnyčią. Bet progresa tai gana žemai stovi. Viskas užkariauta kunigijos. Teko pasikalbėti su laisvu draugu. Užklaustas, kodėlgi čionais nėra darbininkiško veikimo, štai ką atsakė: "Pakol buvome keli, tai rengėm prakalbų ir kitokių parengimų. Bet užėjus kriziui, Beveik visi veiklesni draugai išvažinėjo. Tai ką tu vienas gali nuveikti? Taip ir užvaldė mūsų miestelį tamsioji jėga."

Pasikalbėjome ir su tais žmonėmis, kurių giminės dabar gyvena po Sovietų Sąjunga. Tų giminiių laiškai praneša, kaip tie žmonės džiaugias, kad jie liko po Sovietais gyventi. Tai nemato vargo — nieko Sovietų valdžia neatėmusi ir dabar neimanti. O katrie liko po vokiečių valdžia, tai tie kenčia didžiausią vargą. Sako, kad valdžia viską atėmė ir dabar negali prasigventi. Sako, nežinia kas bus toliau, jeigu vokiečių valdžia taip valdys.

Tai tiek, ką aš galėjau patirti per tą trumpą laiką.

F. K.

Hartford, Conn.

(Tąsa nuo 3-čio pusl.)

se. Nauja mokytoja, B. Ramanauskaitė, dėda pastangų prirengimui choriečių prie koncerto, kuris įvyks bal. 14 d. Hartforde; jį rengia LMS ketvirtas apskritys. Tą patį daro ir mokytojas Visockis su savo stygiečiais.

Be to, choras nusitarė surengti didelius šokius užbaigimui šio sezono. Šokiai įvyks Lyric svetainėje; jie bus su laimėjimais. Pelnas bus padengimui tų lėšų, kurios susidarė persikeliant į naują svetainę. Stygiečiai taipiau vertę lėšų padengimo prisidėjo, paaukodami \$40. Pažadėjo

reikalui esant ir toliau chorą remti.

Pavyzdingas Parengimas

Kovo 16 d. Laisvės Choras su stygiečiais turėjo bendrą makaronų vakarienę. Svečių atsilankė neperdaugiausiai. To svarbiausia priežastis gal būtų ta, kad nebuvo iš anksto parduvinėjami tikietai. Svečiams susėdus, choro mokytojas S. Makaveckas pasakė tam tikslui pritaikytą prakalbėlę; pakvietė visą eilę svečių pasakyti po kelis žodžius. Visi linkėjo chorui pasekminis kalbėtojas, J. P., pridūrė, kad Lietuvių Meno Sąjunga yra visų chorų centras—širdis ir todėl jo darbo varymui pirmyn reikalingi finansai. P. prašius aukų, sumesta \$6.55. Po 50c. aukojo: J. Guoba, F. Petrušūnas, P. Žalis, A. Macionis, J. Sinkus; po 25c.: K. Brazauskas, K. Vilkas, J. Margaitis, V. Kazkuvienė, V. Žaltauskas, O. Maziliauskas, S. Makaveckas, J. Vilčinskis, J. Dikčius, A. Tatorėlis, J. Pilkauskas, J. Baltulionis. Smulkii \$1.05.

Varde LMS Centro, aukotojams tariai širdingą aciu.

Po vakarienės, vieni linkiminosi, kiti diskutavo politiką, džiaugdamiesi, kad raudonarmiečiai iškaršė kailį suomių baltagvardiečiams ir tuo apsaugojo Skandinaviją nuo karo.

Vakariene visi pasitenkino. Teisybės Myletojas.

Trenton, N. J.—Teismiškaikai nusmerktas penktadienį numarint elektros keidėje lenkų baptistų kunigas Walter Dworecki už tai, kad pagal jo samokslą su samdytais žmogžudžiais buvo pasmaugta Dworeckio duktė Wanda dėl jos apdraudos (insurance).

Tel. TR0bridge 6339
Dr. John Repshis
(Repšys)
LIETUVIŲ GYDYTOJAS
278 Harvard Street
kampus Inman Street
Arti Central Skvėre,
CAMBRIDGE, MASS.
OFISO VALANDOS:
2-4 ir 6-8 vakare
Nedėliomis ir šventadieniais
10-12 ryte

DR. J. J. KASKIAUČIUS
Telefonas: Humboldt 2-7964
590 SUMMER AVENUE
Arti Chester Avenue
NEWARK, N. J.

VALANDOS: 2-4 ir 6-8
Nėra valandų sekmadieniais

Gaukite Gerų Žolių

Čiobralių, Salavijų, Liep-Ziedžių, Ramunių, Jonin-žolių, Pupalaiškių, Šaltpusnio, Debesilio, Šaruočių, Kadugio, Grybuko, Parušančiaus, Gumbazolių, Valerijono, Trukžolių, Golgono, Alierų, Šaltmetių, Brolielių, Džingelių.

Po 25c. už pakelį. Svaras 70c. Geros Trajankos 60c. pakelis. Knygelė, kuri aprašo apie visokias žoles, 15 centų.

M. ZUKAITIS
334 Dean Street
SPENCERPORT, N. Y.

BAR ir GRILL

Lietuvių Restaurantas
Gaminam valgius turtimo Amerikos išdirbimo ir importuotų degtinių, viščių vynų ir gero alaus.

JOSEPH ZEIDAT
Savininkas
411 Grand Street
BROOKLYN, N. Y.

Dienraščio "Laisvės" Pavasarinis BALIUS

Intertype (raidėms rinkti) mašinos išmokėjimui reikia stambios paramos. Tam reikalui rengiame balių.

Įvyks Sekmadienį

Balandžio 21 April

Visa didžiojo New Yorko apylinkė turi prisidėti prie išmokėjimo Intertype mašinos, skaitlingai privalo dalyvauti šiame baliuje.

GERA ORKESTRA GROS ŠOKIAMS

Nuo pirmos iki penktai valandai po pietų bus vaikų balius. Įžanga veltui. Nuo penktos val. vakare prasi-dės suaugusiems balius. Įžanga 35c.

BUS CENTRAL PALACE

16-18 Manhattan Avenuc Brooklyn, N. Y.

Oras jau bus gražus, tai lauksime svečių iš kitų miestų. Nėra priežasties kodėl negali atvažiuoti philadelphiečiai ir iš Conn. valstijos miestų "Laisvės" patrijotai.

Lietuvių Kūro Kompanija

IDEDAME MASTER-KRAFT OIL BURNERS
I JOSŲ SENĄ AR NAUJĄ SILDYTUVĄ
(Steam Boiler)

Mūsų inžinieriai išmieriūs jūsų namus ir įdės tinkamą "burner" arba visą garo arba karšto vandens sistemą. Maloniai suteikiame aprokačius be jokio mokesčio.

TRU-EMBER FUEL CO., INC.
485 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-1661

STAI KAIP JŪS TAUPOTE Ant Velykinių Drabužių

Vyrų Siutai
ir Paltai
\$16.50
Buvo \$19.50

Vyrų Siutai
ir Paltai
\$18.50
Buvo \$21.50

Vyrų Siutai
ir Paltai
\$21.50
Buvo \$25.00

Vyrų Siutai
ir Paltai
\$24.50
Buvo \$30.00

VAIKŲ SIUTAI — Mes turime puikų pasirinkimą šio sezono vėliausių madų vaikų siutų nuo \$6.95 ir augštn. Mūsų patogus 10 mokėjimų planas laukia jum patarnaut. Mažai rankpinigių, o balansas padalinamas į 10 savaitinių įmokėjimų.

HENRY NARINS SONS
670 Grand Street kampas Manhattan Ave.
Brooklyn, N. Y.

Office Phone EVergreen 8-1090 Inside Phone EVergreen 4-6485

FLUSHING Russian & Turkish Baths, Inc.

29-31 Morrell Street Brooklyn, N. Y.

OPEN DAY AND NIGHT

Managed by RHEA TEITELBAUM

Vapor Room, Turkish Room, Russian Room, Large Swimming Pool, Fresh Artesian Water, Restaurant, Barber Shop, Sleeping Accommodations.

Admission 50c, day & night, Saturday night 75c.

SPECIAL RATES PER WEEK

LADIES' DAYS
Mon. and Tues. from 12 a. m. to 11 p. m. After 11 p. m. for gents

GENTS' DAYS
Wed., Thurs., Fri., Sat. and Sun. all day and night

New Yorko ir Apie Linkės Žinios

Religija Yra Priežastis Jų Mirties

Pasaulyje tikėjimų yra daug ir kiekvieno dievas sako: "Neturėk svetimų dievų prieš Mane, Pone Dieva." Tikėjimo skirtumai būna dažnai daugelio nelaimių kalčia.

Štai per du metus draugo George Duncan, 40 metų, divorsuotas vyras, gyvenęs 20 Kossuth Pl. ir mergina Mollie Galdstone, 33 metų, gyvenus 1004 De Kalb Ave., Brooklyn. Jų santikiai buvo gražūs, sklandūs. Bet štai, kada prisitartinio vedyboms, tai prasidėjo nesutikimai religijos klausimu, nes vienas tikėjo į "vieną dievą," o kitas į kitą. Pagaliau mergina atsisakė su juo vesti.

—Buu!... Buu! — sukaukė Duncan automobilis raga ties Mollie gyvenamųjų. Ji jau gerai pažino savo mylimojo rago balsą. Išėjo. Ir štai jos sesuo išgirdo vyriško balsą:

—Jeigu tu manęs nevesi, aš

Biednam Žmogui Blogai, Bet Nesmagu ir Turtingam

Ponia Ione Robinson (Dallett'ienė) septyni metai atgal apsidėdė su turčium John Dallett, bet jų "karšta meilė," kaip dažnai tarpe turtingų yra, greitai baigėsi. Dabar ji sumanė vykti į Europą paviešėti, bet jos vyras užvedė provą, kad neleisti su ja jų 4-rių metų mergaitę, nes ten karas ir mergaitė pavojus. Atrodė, kad kelionė teks kokiam laikui atidėti.

Kodak Pasaulinė Parodij

Eastman Kodak, paveikslų traukimo mašinelių gaminimo kompanija, jau pereinantis metais turėjo gerai įrengtą savo pastatą Pasaulinė Parodij. Sako, kad Kodak būdiklį aplankė apie 4,000,000 žmonių. Šių metų parodij Kodak rengiasi dar geriau įrengti. Bet vis vien Pasaulinė Paroda neturės tos svarbos, kokią turėjo pereinantis metais. Nebus Lietuvos paviljono, nebus ir parodos pažibos — Sovietų Sąjungos paviljono.

Gelžkeliai Nupigino Kainas

New Yorkan sueinanti rytinių valstijų gelžkeliai nupigino pervažiavimo kainas iki 2 centų už mylią. Perkant bilietą į abi puses nupigimas bus iki 1½ cento už mylią. Numatoma, kad gelžkelių kompanijos nupigimas padarė, kad galėtų sekmingiau lenktyniuoti su busų kompanijomis. Vasarą daug žmonių važiuoja busais, nes gauna progą pasigerėti gamta.

Nuteisė Du Daktarus

Daktarai Henry Blank ir William Joseph nubausti pirmasis nuo 2 iki 4 metų kalėjimo, o antrasis metams kalėjimo. Abu nuteisti į Sing Sing kalėjimą. Jie atrasti kaltais abortacijos daryme.

Aido Choro Metinis BANKIETAS IR ŠOKIAI

Puiki muzikalė programa ir labai gera vakarienė

KOVO 31 MARCH

Po vakarienės bus šokiai

Griežiant geras orkestras.

LIET. PILIEČIŲ KLIUBO SVETAINEJE

280 Union Ave.,

Brooklyn, N. Y.

Pradžią 6-tą valandą vakare

ĮŽANGA \$1.25

Vien tik šokiams 40c.

save nusižudysiu!

Matyti, kad mergina nesutiko ir apsisuko eiti atgal į namą. Tuo kartu pasigirdo keli šūviai. Kada merginos sesuo Betty išbėgo, tai rado savo sesutę iš užpakalio nušautą — negyvą, o automobiliję su persauta galva gulėjo su George Duncan. Jo rankoj buvo naujutėlis revolveris, prie kurio dar prisegtas ir kainos bilietukas — \$7.95.

Jų mirties priežastimi yra skirtingas religinis įsitikinimas.

Paskutinis Užkvietimas į Aido Parengimą

Gerbiameieji Brooklynio lietuviai ir lietuvės! Aido Choras yra vienas iš seniausių lietuvių chorų. Aidas nuolatos tarnavo ir tarnauja ne vien lietuvių visuomenei, bet ir kitų tautų organizacijoms, kurios rūpinasi kultūros, apšvietos ir žmonių gerovės reikalais. Aido Choras yra ir gramofonams plokštelių įdavinys, kurias groja ne vien Jungtinėse Valstijose, Kanadoj, bet net Lietuvoj.

Aido Choro paskutinis šio sezono parengimas įvyks sekmdienį, kovo 31 dieną, jo pradžią 6 valandą vakare. Tai bus koncertas, vakarienė ir šokiai.

Vakarienė, koncertas ir šokiai įvyks Lietuvių Amerikos Piliečių Klubu svetainėje, 280 Union Ave., kampas Staggs St., Brooklyn. Bendras bilietas vakarienei, koncertui ir šokiams yra \$1.25; o tik šokiams 40 centų ypatai.

Vakarienė bus skani, rūpestingai pagaminta. Koncertinę programą išpildys Aido Choro nariai. Šokiams grieš gera orkestra amerikoniškus ir lietuviškus šokius.

Mes kviečiame į šį parengimą ne vien brooklyniečius, bet ir iš artimesnių miestelių lietuvius, kaip jaunimą, taip ir suaugusius. Mes esame dėkingi už paramą, kurią iki šiol

Atyda "Lietuvos" Vaidintojų

Antradienį, bal. 2 d., 7:30 val. vakare, "Laisvės" svetainėje, įvyks visų veikalo "Lietuvos" vaidylių ir dalyvių susirinkimas. Yra pareikalavimas veiklą "Lietuva" dar kartą suvaidinti. Vaidinimas įvyks ne Brooklyn, bet artimam mieste.

Visi veikalo "Lietuvos" įscenerizavimo dalyviai būtinai turi dalyvauti šiame susirinkime, nes reikia galutinai pasisakyti, ką darysime su antru vaidinimu.

L. L. T.

Artistė Savo Rolėj

Natalie Hall dalyvauja vaidinime "The Merry Widow" ir dainuoja apie tai, kad ji vedus ir neturi vyro. Žinoma, ji rolė atlieka puikiai, bet tas atitinka ir jos gyvenimui, nes 1933 metais ji apsidėdė su Rae Mackay, bet 1937 metais persiskyrė ir dabar jų dalykas yra teisme.

Kom. Partija Suorganizavo Rinkimų Komitetą

New Yorko valstijoj Komunistų Partija suorganizavo būsimųjų rinkimų valstijos komitetą iš 28 veiklių narių. Komitetas atlaikė pirmą posėdį ir išrinko valdybą. Israel Amter bus pirmininku; Isidore Begun — vedėju; Carl Brodsky — sekretorium ir Paul Crosbie — išdininku. Kiti komiteto nariai yra veiklūs veikėjai ir veikėjos, jų tarpe brooklyniečiams žinomas veikėjas Peter V. Cacchione.

Blogai, Kada Žmogui Stoka Kultūriškumo

Independent požeminiame traukinyj buvo net stačių žmonių, o tulas George Comasky, 33 metų vyras, gyvenęs 310 Windsor Pl., sėdėjo ant vieno suolo, o ant kito laikė pasidėjęs kojas. Pora žmonių prašė nuimti kojas ir leisti jiems atsisėsti, bet jis tik pasijuokė. Tada požeminio traukinio konduktorius James Flynn priėjo prie jo ir pareikalavo kojas nukelti. Comasky tuojau pašoko ir drožė konduktoriui į akį. Vagone prasidėjo klišmas. Tuo kartu traukinys priėjo prie Fort Hamilton stoties. Ten stoties agentas George Riter pribuvo ir norėjo sulaukyti Comasky, bet pastarasis numetė apsiautalą, drožė agentui į akį ir išbėgo.

Kada policija atvyko, tai Comaskio jau nebuvo. Bet štai kiek vėliau ateina du berniukai ir jie sako, kad nori gauti Comaskio apsiautalą, nes jis jiems davė po kelis centus už atnešimą. Berniukams buvo duotas apsiautalas, bet paskui juos pasekė slapta policininkas ir Comasky sulaukė. Apie tokį dalyką, rodosi, nevertėtų nei vietą užimti, bet tai jau ne pirmas atsitikimas, kada tenka traukinyj matyti ir daugiau panašių gaivalų, kurie savo purvinas kojas susideda ant kėdės, o kiti žmonės turi stovėti.

Matykite Tą Judį

Jau senokai rodomas judis "Abe Lincoln in Illinois." Tai judis, kuriame rodomas Abrahamo Lincolno jaunystės gyvenimas iki jis tapo išrinktas, Jungtinių Valstijų prezidentu. Judis 'vertas matyti, nes plačiau supažindina su šios šalies tų laikų istorija, iškelia viešumon tą, kad ir tada buvo tokių elementų, kaip dabar, kurie Amerikos garbingomis tradicijomis dengė savo klasinius reikalus ir kovoję prieš Lincolną ir tikrai revoliucines amerikines tradicijas.

Artistai Nenori Karo

Picadilly viešbuty laikė susirinkimą American Guild of Variety Arts unijos 350 artistai ir nutarė, kad jie nedalyvaus jokiuose vaidinimuose, kurie yra ruošiami tikslu remti bent kokias įstaigas susirūšusias su karu. Aktoriai kietai pasisakė už taiką ir pasmerkę tuos, kurie nori mūsų šalį įvelti į naują karą.

Areštuotas Ellis Cadan, akšionierius, kuris išpardavė Pal Birn Steam skalbyklos daiktus už \$4,202 ir sau pasilakė \$2,636.

Advokatas Samuel Untermyer mirdamas paliko apie \$100,000 turto visuomenei, daugiausiai paskyrė žydams, gyvenantiems Palestinoj.

Keturi jaunuoliai sulaukyti už užpuolimą ant gazolino stoties ant E. 49th St. ir Kings kelio.

Rockaway Pointe išbudavota už \$100,000 naujas pastatas kraštų apsaugos jūrininkams.

United Gas Imp. Co. pereinantis metais padarė \$28,719.328 pelno, o Associated Dry Goods Corp. \$2,017,000 pelno.

Gaisrui kilus 1919 — 7th Ave., dienos paskuba išsikraustė 150 gyventojų. Penki asmenys labai pritrūško.

Kaip Skola iš \$50 Išaugo į \$5,000?

Visokių gaivalų yra sviete. Jie naudojami kitų nelaimėms. Štai kokis atsitikimas buvo, kurį valdžios advokatas Jerome Doyle aiškina. Pavarai, 1938 metais, vargo spaudžiama Grace Basso, motina keturių vaikų, pasiskolino pas Virginia Belotti, kitą moterį, \$50. Ji sutiko mokėti už kiekvienus \$5 paskolos \$1 palūky į savaitę, arba už visą skolą \$10 į savaitę, nes manė greitai atsieiti. Bet greitai pinigų nesudarė, o paskui jau ne vien paskola, bet ir nuosimčiai pradėjo gaminti nuosimčius ir \$50 paskola išaugo į milžinišką sumą. Bėdon patekus, Basso pavogė nuo savo motinos \$2,500 ir nuo brolio \$1,300 ir sumokėjo už tą skolą ir nuosimčius ir vis dar buvo skoliną \$400. Ji sako:

—Nesuprantu, kaip ta skola taip išaugo!

Velykų dienų tūkstančiai New Yorko benamių ir bedarbių gavo veltui maisto iš labdarinių įstaigų.

REIKALAVIMAI

Reikalinga vedusi pora (be vaikų) gyventi su mumis, esame du žmonės. Vasarą išvažiuojame į kontrus, tai gali vieni gyventi, o žiemą galime kartu gyventi. Atsiaukite vakarais nuo 6 iki 9 val. Rytais galima visada. Gali ir pavieniai atsiuškuti. Apleidžiam miestą balandžio 15 d. — P. Thomas, 58-19 — 61st St., Maspeth, N. Y. (77-79)

RANDAVOJIMAI

Pasirandavoja 3 ir 4 kambariai, garų šildomi, Yra ir karštas vanduo ir kiti vėliausi įtaisymai. Vienas blokas nuo Graham Ave. stoties. Renda \$24-28 ir daugiau į mėnesį. Prasmė kreiptis. 677 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y. (75-80)

CHARLES' UP-TO-DATE BARBER SHOP

K. DEGUTIS, Savininkas
Prielankus Patarnavimas
306 Union Avenue
Tarp Ten Eyck ir Manjer Sts.
Brooklyn, N. Y.
Gerai Patyrę Barberiai

Raudonasis Kryžius jau surinko 11,000 drabužių eilių. Sako, kad jie bus pasiųsti į Lenkiją ir Finlandiją.

Gaisrininkai turėjo daug vargo su gaisru, 456 W. 22nd St., kada degė keturių aukštų gyvenamasis.

Manhattan Liquor Store

264 Grand St.

Brooklyn, N. Y.

(Kampas Roebing St.)

Tel. EVergreen 7-1045 License No. L. 886

Tilčiai Žinokit, Kad Perkant Sau Vynus ir Likerius Reikia Pirkti Patinkamaj Krautuvėj.

Manhattan Liquor Store

Didžiausia ir žemiausiom kainom krautuvė Williamsburgh'e

DIDŽIAUSIAS PASIRINKIMAS VISOKIŲ ROŠIŲ GERIMŲ



FRANK DOMIKAITIS RESTAURACIJA

417 Lorimer St. — Brooklyn — "Laisvės" Name

GERIAUSIOS ROŠIES VALGIAI

Gaminami Europiško ir Amerikoniško stiliaus. Puikūs, lietuviško namų darba, kilbasal ir kepta paršiena; gospadoriškal nuvirti kopūstai ir barščiai.

ATDARA NUO ANKSTI RYTO IKI VELAI VAKARO

Vasaros laikui visada yra gražus pasirinkimas plieniskų valgijų ir daržovių—virtų ir žalių.

Vienatinis Lietuviškas KABARETAS

STANLEY MISUNAS

Savininkas

Muzika ir Floor Show kiekvieną penktadienį ir šeštadienį

Degtinės, Konjakai, Vynai
Alus ir Valgiai

PARAMOUNT CABARET

473 Grand St. Brooklyn, N. Y.

Prie R. K. O. Republic Teatro

Now We Can ALL Sleep Like Millionaires!
Sekite Mūsų Specialus
Lietuvių namų rakandų krautuvė.



OPEN EVENINGS

Šių matrasų yra visokio dydžio, gausite sulig savo lovos. Prašome užėiti pamatyti matrasų ir kitų namų rakandų.

Pirmu kartu savo gyvenime mes parduodame juos už žemiau kaip \$29.50. Naujoviškiausio stiliaus matrasų konstrukcija... minkšti kaip pūkiniai, padaryti taip, kad nereikia guzikučių ir suteikia puikų miegojimui patogumą. Užvalkalas išmargintas kai braizniniais, mirga ryškiom spalvom, kurios garantuotos... neblunka nė nuo saulės šviesos nė nuo sudrėkimo. Ringiuotų sprendžinių vidujinės dalelės tokios, kokios randama tik aukštesnių kainų matrasuose... apdaryti iš abiejų pusių su storu susiuvintu vilokiniu iškimu. Taipgi atsižymi dvi spalvių kraštų apvedimu... diržinės rankinos lengvam avertimui ir sanitariniai oro ventiliatoriai.

GRAND CHAIR CORPORATION

Lietuviai Rakandų Išdirbėjai, Ant. Petraitis, Biznio Vedėjas.

409 ir 436 Grand St. Tel. EVergreen 7-8451 Brooklyn, N. Y.